

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta: — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Popit na visoko c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk

o rabi našega jezika v župnih maticah z ozirom na § 19. državnih osnovnih zakonov in na protustavni Lasserjev ukaz od 1872. l.

Mir hočem imeti
s svojimi narodi.
Ces. bes.

Od nekda vladal je v župnih maticah mrtvi jezik latinski po naših slovenskih krajvih, — na sosednem Hrvatskem do najpoznejših dnij, kar bi razumnik odobral zbog enakoličnosti in splošne razumljivosti pri dotičnih knjigovodjih in činovnikih, katerih vsak je dosle nabral si toliko znanja pokojne latinščine, ka je mogel župne matice razumevati, in ako bi ta raba občno veljavo i priznanje imela pri vseh naobraženih narodih; ker pa narodi napredujoči v umnem razvoju svojega jezika in slovstva počinali so tujemu mrtvecu hrbet kazati in slobo dajati, kar je sevsema pravo, naravno in pametno, vsaj mrzli mrlič nema mesta mej živniki, ter dostojno gojiti in likati domačo besedo narodno, uvajali so lagoma isto tudi v uredne knjige. Za našo domovino izdana je bila dne 1. maja 1784. leta prejšnja naredba, vsled katere je bilo ukazano svečenikom s početkom 1785. l. pisati župne matice v nemščini, razumevati od cesarja Jožefa II., kateri je na Ogerskem povzdignol švabščino na poslovni jezik, kateri je povse po lesjaškem ukinol množino samostanov po oddaljenih pokrajinah, a na miru pustil najbogatejše okolo svoje bečke jazbine. Bodoč je vse vršil brez obzira na narodnosti in čute svojih raznih narodov, spodletel mu je skoro

povsod zeleni uspeh, a namesto zadovoljnosti žel je oset in trnje. Samosilna vlada nemčila je na vse kriplje od one dobe Čehe in nas, a narodi pod kronoj sv. Stepana ostepli so morečo moro od svojih junaskih prsij, le Čehovi in mi nemškim „bundom“ pokrivani in varovani bezjaki ostali smo podloga tujčevi peti. 1848. leta zažarila je ali žalibože samohipno zlata zora trpečim in tlačnim narodom, kateri so spretrgali žuleče spone prokletega samosilja, § 5. nove ustave zagotovil je vsem avstrijskim narodom ravnopravnost (na papiru), pa nesrečni mesec avgust 1851. l. vkoval je drugoč državljane naše cesarjevine v hrapave lesice železnjače, dokler nij 1859. l. Napoleonov kladivec v razkov del do krvavega gloda-jočih verig stare kače samosilnice. Državni osnovni zakoni od dné 21. decembra 1867. l. obesili so nam Slovanom na svisli železnoj mrežoj prepleteni § 19 ugodno se glaseči: „Vsi narodi v državi so jednako-pravni in vsakemu narodnemu plemenu gre nedotakljiva pravica, da si svojo narodnost in svoj jezik varuje in lika. Država priznaje, ka so vsi deželni jeziki v šoli, uredni in v javnem življenji jednako-pravni.

V deželi, kder več narodnih plemen stanuje, morajo se javne učilnice tako urediti, ka se nijedno teh narodnih plemen nesili kučenju drugega deželnega jezika in ka vsako potrebnih pomočkov ima v svojem jeziku naobraževati se.“ Tako je bilo po postavnem zakonarstvu skleneno ter posvečeno podpisom jegovega ap. veličanstva, našega presvetlega cesarja Franca Jožefa. Prestol-

nega govora besede od dne 28. decembra 1871. l. glasno obetajo: ka bode vladi „prva skrb postavi povsod v javnem življenji brez-ugovorno pokorščino pridobiti ... ka se bode združenemu in stanovitnemu trudu posrečilo zvršiti prevažno nalogo, vse avstrijske narode na narodnej podlagi spraviti v jedinstvo.“ Trdno se nadejajoči, ka je vse živa istina, kar se v rečenem §. čita, poskusili so nekateri župniki tega prava dejanski se posluževati, ter rabiti naščino v svojih uredih. Za Jirečka-Habietinka držalo je brez ikakve ovire in dnes se ponosno dičimo, ka moremo pokazati slovenski spisane župne matice: rojstveno in krstno, poročno in mrtvaško od 1. januarja 1871. do 1873. l. 4. decembra. Črna pošast Lasserjeve vlade, oslanjajoča se na dolgo tulavko od-narodniško, prepovedala je nadalje voditi matice v slovenščini, a §. 19. nij preklican, podpis cesarjev nij zbrisan izpod njega, židovi pa so ostali na Štajerskem ter se vedno bolje širé i množé, sisajoči in žmijoči še skrajni sok narodovega imetka. Tako se v Avstriji zakoni poštujo od vlade same? Nemškemu besu, kateri se navadno zove „furor teutonicus“, nij bilo dovolj zabraniti slovensko uredovanje, nego račilo se je blagorodnemu g. baronu Kübecku kot c. k. namestniku za Štajersko, obsoditi podpisanega župnika na prece občutljivo globo, namreč na 111 gl. 28 kr. zbog rabe slovenskega jezika v navedenih maticah — na podlogi nekega zakona od 1854. l., tore iz absolutistične dobe. Dozdevalo bi se, ka ustavni zakoni na novo izdani in postavno razglašeni poderó veljavo pryjših samosilnih, ker ináč bi vse tako delo bila izredna neumnost; ali ukanili smo se. Tudi popit o tej stvari v dr-

Listek.

Domača pisma.

II.

Milostiva gospa! Sedaj pa naj veruje človek novinarjem! Čisto resno je izjavilo vodstvo uredništva v odsočnosti urednika, da ne bode nobedne stvari več objavilo in causa Aleševca contra Förster, ter gledé cerkvene godbe ne „pro“ ne „contra“, in ta izjava me je bila dovedla oni dan v skušnjava, da sem vam pisal pismo I., misleč: saj itak pojde v koš, in potem se bodem mogel izgovarjati ter reči: „hotel sem vam pisati toliko in toliko listov, pa ste mi kar prvega objektivirali ter vrgli v uredniško košaro“.

Veselil sem se sam pri sebi, da sem tako modro uravnal stvar, pa zato si ne morete misliti, kako debelo sem pogledal, ko sem opazil ono pismo od besede do besede v dotičnem listku „Slov. Naroda“. Ali ko bi moji

živci slabši bili nego so, bi morebiti bilo še kakovih posledic, aii tako posledic ne bode slabih, predobrih pa menda tudi ne.

Sedaj, ko sem svoje pismo I. pomno prečital, sem še le opazil, da res nijsem pisal ne „pro“ ne „contra“, ampak nekako sredine sem se držal, tako, da prav za prav nij bila uredniška dolžnost glavnega vodstva seznaniti me s košem uredniškim, ker se nijsem skregal z nobedno pravdajočo se stranko niti se nijsem odločno potegnil za $\frac{1}{4}$ niti za $\frac{6}{8}$ takt pri št. Miklavžkih orgljah.

V polemiko se ne spuščam rad, to vi veste, gospa, rajše molčim, ako me kaj razjezi, samo za slučaj, ako bi me vi razžalila, tedaj bi pač lomatal z vsemi štirimi po zraku okolo, in branil bi se z jezikom fortissimo brez vsega takta.

Pri muziki uže smem vmes govoriti tudi jaz, dasi ne trdim, da sem kapaciteta v tej umetelnosti, no — mehe vleči sem ipak znal perfektno nekedaj in uganil sem tudi precej

uže iz preludij, če bode žalostna ali vesela prišla na vrsto.

Da se bolj na Aleševčevo stran nagibljem, je naravna stvar, ker sem uže lani enkrat plaidiral za staroslovensko liturgijo nekaj po-božnega, ker sem precej sarkastičen satirik in pa zabavljam tudi rad časih nekoliko, a pregovor pravi: „graculus graculo assidet“ in „similis simili gaudet“, to se pravi po slovenski: Aleševce se veseli, če kdo nad Försterja seže.

Sicer sem tudi z ljubljanskim oberspectabilisom nekoliko similis, vendar si ne upam tvrditi, bi li se moglo reči: spectabilis spectabili gandet, ker še ne vem, kako bi se gledala mi dva, ko bi se našla in videla v službenem poslu pred porotniki ljubljanskimi, na pr. ako bi jaz zgrešil kaj subjektivnega v teh le mojih pismih, kar se pa menda ne bode zgodilo nikoli; ako bi se pa po nesreči zgodilo kaj takega, bi se k večjemu samo jeden spectabilis veselil, in težko jaz, a nikakor se ne bi

zdaj nobenega državnega poslanca, ker je baron Offenheim odložil svoj mandat. Doma nájajo zmožnega človeka, komur bi lahko oddali ta važni posel, zato hajd na Dunaj, da si ga tam poiščejo. Ali tudi tukaj niso imeli sreče; prvi, ki so mu ponudili sedež v državnem zboru, dr. Mandl, jim je kar povedal, da ga ne mara in ga nehe.

* (Dinamit pod govorniškimi odrom.) Na nekem volilnem shodu v grofini Carlon je naznanil Mr. Gray, lord majar v Dublnu, da je nasprotna stranka dejala dinamita pod govorniški oder, da so ga pa k sreči še o pravem času odstranili. Zavolj tega pa on nehe očitati protivnim kandidatom, da bi jim oni stregli po življenju.

* (Glavni dobitki) dunajskih komunalnih lozov, iznašajoč 200.000 gold. je zadel pekarski mojster Bombarelli v Trstu.

* (Dva mrtva srnjaka) so nedavno našli v gozdu poleg Weiza na Štajerskem. Živali sta se bili v mejsobojnem boju z rogovi takó steknili, da se zmagovalec nij mogel oprostiti od svojega težko ranjenega tekmeca in je takó z njim vred poginil.

* (Srečno mesto.) Dne zadnjega marca in prvega aprila so bili vsi meščani vestfalskega mesta Haltern na rotovž poklicani, da dobodo tamkaj — novcev. Iz prihodkov občinskega imetka se je namreč imelo v gotovem denarju razdeliti meščanom štirinajst tisoč državnih mark. Haltern šteje okolo 5000 stanovnikov.

* (Vsa vas pogorela) je dne zadnjega minolega meseca nekje na Savojskem Sedemnajst ljudij je v plamenu storilo nesrečno smrt.

Zaradi preselitve prodajem od denes počenši do dne 1. maja 1880 zalogo

izvrstnega vina,

katerega imam 400 veder. Vino prodajem po najnižji ceni, in sicer najmanje po jedno vedro vkup.

Daniel Predovič,

(129—9) krčmar, na Poljanskem trgu št. 5, v Ljubljani.

Deček,

14 let star, iz poštene rodovine in s primerno šolsko oliko, sprejme se kot učenec v tukajšnji prodajalnici spekerijskega blaga.

Natančneje pove iz uljudnosti opravištvu Slovenskega Naroda. (145—1)

Umrlj so v Ljubljani:

6. aprila: Albert Stranzer, poštnega pismonoša sin, 9 mes., na rimske cesti št. 20, za vodo v glavi.
7. aprila: Marija Pirnat, hči delavke, 17 let, v Florijanovih ulicah št. 9, za tuberkulozo v črevah. — Marija Drčka, delavčeva žena, 57 let, na Marije Tezije cesti št. 12.

V deželni bolnici:

6. aprila: Primož Zajec, gostač, 57 let, za jetiko. — Jarnej Remškar, lončar, 40 let, za jetiko.

Dunajska borza 9. aprila.

Izvirno telegrafično poročilo.

Št. drž. dolg v bankovcih	74	gld.	—	k.
Št. drž. dolg v srebru	74	45		
Zlata renta	90	05		
1860 drž. posojilo	130	50		
Akcije narodne banke	42			
Kreditne akcije	288	10		
London	118	65		
Srebro	—			
Napol.	9	45		
kr. cekini	5	58		
Državne marke	58	35		

Zahvala!

Podpisanka si smatram v prijetno dolžnost, da v javnem listu izrekam svojo najtoplejšo zahvalo velečast temu g. Edvardu Globočniku, zdravniku v Cerkljah, kateri je zelo spretno izlečil meni bolezen z raka v nosu (polipe), in uže 3 leta ne čutim nobene bolečine več. Mislim sem, da ne bom ozdravela, ali g. zdravniku se je lečenje popolnem posrečilo. Jaz v č. g. Edv. Globočniku to zaslužno dostojno nagraditi ne morem.

Iz vsega srca hvaležna

Lenka Košir.

Kokra 7. aprila 1880. (146)

Hiša

z dvema nadstropjema, v popolnem dobrem stanu, se bode dne 18. t. m. v **Cerkljah** po prostovoljni dražbi prodala. Pripravna je za vsako kupčijo in krémo ter stoji na velikem trgu blizu farne cerkve. (149—1)

Naznanilo.

C. kr. okrajna sodnija v Laškem (Tüffer) objavlja:

Na prošnjo g. Ivana Radakovića, opravitelja konkursne mase, dovoljuje se prodaja po javnej dražbi h konkursnej masi V. Blažića, kramarja v Hrastniku pripadajočega, na 3243 gld. 52 kr. sodnijsko cenjenega pohištva, osobito zaloge blaga. Dan prodaje določuje se na **12. aprila 1880** in ako bi trebalo tudi sledečih dni od 8. do 12. ure dopoldne, a popoldne od 2. do 6. ure, in sicer v **Hrastniku**, občine St. Lenartske. Dostavlja se, da se bode prodajalo tudi pod cenilno vrednostjo, da pa mora oni, ki največ obljubi, takoj plačati vsoto in blago takoj soboj vzeti. (148—1)

Laško, dne 17. marca 1880.

Št. 1682.

(141—2)

Sekundarska služba

v deželni bolnici v Ljubljani z letno plačo 400 gld. in s posebno začasno nagrado 200 gld. za opravljanje sekundarske službe v 2 podružnicah, potem s prostim stanovanjem svečavo in kurjavo, je izpraznena, ter se bode na dobo 2 let oddala, ki se utegne po dveh letih dobrem službovanju potem še za dve leti podaljšati. — Prošnje za to službo naj se vložé

do 20. aprila 1. 1880

pri vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani. Prosilci imajo dokazati, da so doktorji zdravništva ali da so saj uže dovršili zdravniške visoke šole, in povedati, če so uže kje službovali. — Na prosilce, kateri so razen nemščine zmožni tudi slovenskega ali katerega drugega slovanskega jezika, se bode posebno oziralo.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1880.

V Avstro-Ogerske, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugaliji branjen

Wilhelmov

antiartritiški antirevmatiški

Kri čistilni čaj

(kri čistilen zoper putiko in trganje po udih)

je za

vzpomladno zdravljenje

pripoznan jedinim in gotovo uplivajočim kri čistilnim sredstvom.

Z dovoljenjem
c. kr. dvor. kancelije
vsled sklepa
Dunaj, 7. decembra
1868.

Odločno poskušeno,
Učinek sijajen,
Uspeh izvrsten.

S patentom
Nj. c. kr. veličanstva
zoper ponarejanje
obvarovano.
Dunaj, 12. maja 1870.

Ta čaj očisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo, preišče to vse dele trupa in odpravi z notranjo uporabo vse nečiste bolezenske tvarine iz njega; tudi učinek je trajen.

Temeljito ozdravi putiko, trganje po udih in zastarele bolezni, zmirom gnoječe se rane kakor tudi vse spolske in bolezni na koži, na telesu ali na lici, kite, sifilistiška ulesa.

Posebno ugoden uspeh ima ta čaj zoper uvred jeter in ledic, kakor tudi zoper zlato žilo, rmenico, hude bolečine v živcih, kitah in udih, potem zoper bolečine v želodci, pritisk vetrov, zaprtje, zaprtje vode, polucijo, možko nezmožnost, zoper ženski tok itd.

Bolezni, kakor škropilji, oteklina, se brzo in temeljito ozdravé, ako se neprenehom pije ta čaj, ker je mlo razpuščajoče in vodo odganjajoče sredstvo.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 soplekov, prirejen po predpisu zdravnika, z navodom za uporabo v raznih jezicah 1 gld., za kolek in zavoj posébe 10 novč.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj, ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „**Wilhelmov** antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritiških antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni, ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi „**Wilhelmov** antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi v Ljubljani: **Peter Lassnik**;

Anton Leban, lekar v Postojni; **Karel Šavnik**, lekar v Kranji; **Fr. Wacha**, lekar v Metliki; **Dom. Rizzoli**, lekar v Novem mestu. (54—3)

Čujte, glejte in strmite!

Blago od britanija-srebra, katero smo prevzeli od konkurzne mase nedavno na nič prišle velike tovarne za britanija srebro, ki ima celo tovarniško znamenje: „**echte Britannia**“, odda se za vsako ceno, ali bolje, **zastonj**. Po poštnem povzetju, ali kdor pošlje **6 gld. 70 kr.**, dobi vsagdo te-le stvari za četrti del prave vrednosti, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami;
- 6 „ jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa;
- 6 „ teških žlic za jedi od britanija-srebra;
- 6 „ žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti;
- 6 „ podnožnikov;
- 1 teški zajemalec za juho od britanija-srebra;
- 1 masivni zajemalec za mleko od britanija-srebra;
- 6 kom. Viktorija-podstavkov, fino cizelirani;
- 2 krasna namizna svečnika;
- 1 salonski namizni zvonček od britanija-srebra, srebrnega glasu;
- 1 košek za kruh, masivni, od britanija-srebra.

42 kom. Vseh teh 42 rečij je izdelano iz najfinjšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane vedno bela in se od pravega srebra tudi po 25letnem rabljenju ne more razločiti, **za kar se garantuje**. V dokaz, da moje naznanilo

nij sleparstvo,

zavežem se s tem javno, da, ako blago ne bi bilo po volji, je vzamem brez ugovora nazaj. Omenjam tudi mnogo meni pripisanih zahvalnih pisem, katera si bodem dovoljeval polagoma objavljati. — **Kdor hoče tedaj dobiti dobro in solidno blago a ne slabo za svoj denar, naj se obrne na:**

A. Fraiss, Rothenthurmstrasse 9,
gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

V **bolgarskem** narodnem sebranju imajo liberalci 104 glasove večine; konservativcev je 32, liberalcev 146. Omeneno je bilo pri nas uže večkrat, da znamenovanje liberalci in konservativci pri bolgarskih razmerah nij podobno onemu v drugih državah.

Nemški cesar **Bismarkove** odpovedi nij sprejel, temuč mu je odpisal, naj stavi take svoje nasvete, ki bodo moč malih držav v nemškem „bundesrathu“ zmanjšale. Ali bode Bismark ostal in stavil dotične nasvete o povečanju pruske centralizacije in zmanjšanji pravic manjših nemških držav? Ali gre pri Bismarkovej ostavki res le za vprašanje, da li se imajo poštne pobotnice štempljati, ali ne? Ali pa mar so angleške volitve tudi Bismarka omajale? Na to nij odločnih odgovorov.

Nemški „rajstag“ je sprejel včeraj v drugem branji vojaške postave §§ 1 in 2, ki določujeta mirovno stanje nemške armade do 31. marca 1888 na 427.270 mož. 186 poslancev je glasovalo za te paragrafe, 96 pa zoper.

Francoski nekateri bonapartisti očitajo „rdečemu princu“ zavolj njegovega pisma, da hoče postati Jérôme predsednik republike, da pa je „znorel“, ker to misli. Bonapartovci pravijo, da zdaj ne poznajo nobenega Napoleona princa, nego samo konkurenta Bonapartaja za predsedniški stol.

Doslej je na **Angleškem** voljenih 317 liberalcev, 198 konservativcev in 39 Ircev. — Disraeli je dejal, da boj za oblast še nij dokončan, da pa morajo odslej konservativci bojevati v — združenej opoziciji.

Dopisi.

? **Iz Ljubljane** 9. aprila. [Izv. dop.] (Po volitvah I.) Minili so viharji dnevi volitev za ljubljanski mestni zbor; viharji za to, pravim, ker je bilo ljubljansko prebivalstvo še pri malo katerej občinski volitvi tako na nogah in tako vzbunjeno, kakor v četririh dneh tega tedna. To se je videlo tudi iz silnega udeležanja volilcev pri volitvah. Tretji razred, v katerem smo prvo leto po opuščenej nesrečnej pasivnej Costovej politiki celo z jednim kandidatom propali, je denes do cela naš. Onih 47 glasov, katere sta dobila Bamberg in Ahčin, to so glasovi privatnih uradnikov, ki ne morejo pokazati svojega svobodnega prepričanja, nego so volili zmirom tako, kakor jim ukazujejo njihovi gospodarji, in v tej vrsti so hranilniški uradniki, železnični in drugi taki. V tretjem volilnem razredu so narodno vrlo samosvestni volilci. To smo vedeli, in v tem razredu nij šlo za to, da zmagamo, ker zmaga nam je bila gotova, nego veljalo je to, da zmagamo sijajno. Sklican je bil teden pred volitvami volilni shod narodni, in na navaden priprost poziv zbralo so je v čitalniški dvorani okolo dvesto volilcev iz vseh predmestij, krčmarjev, obrtnikov itd. Tu smo videli, kako ukoreninjena je uže volilna narodna disciplina v tem razredu, in kako trezno in premišljeno postopa ta razred. Različna mnenja so se čula sicer od posamnih volilcev glede kandidatov, ali kakor hitro se je večina odločila za dotične kandidate, utihnilo so vsi glasovi, a na dan volitve so šli vsi priprosti in izobraženi možje tretjega volilnega razreda na volišče in rešili svojo zastavljeno besedo. Tu ne opravi nič kako nemško Dežmansko sumničenje, da se to „farski“ volilci in da stojé pod „tujim“ uplivom, tu stoji goli faktum: tretji volilni razred je narodno probujen; in ker je probujen, pozna tudi svoje prijatelje, a prijatelj more za njih bláginjo najbolj skrbeti. To narodno probujenje pa prodira od leta do leta bolj, in sicer v toliko, kolikor neobzirniše se vedó naši nasprotniki proti nam, in kolikor bolj uvidajo prebivalci predmestij in mesta, da tako mestno zastopništvo, kakor je predstavlja

zdanja večina mestnega zbora ljubljanskega, ne more simpatizirati s priprostejšim prebivalcem v predmestjih. V tem razredu nam prihaje tem več volilcev, kolikor neobzirniše nemška gospoda ljubljanska z volilci ravna mej letom. Zato pa tudi néma nanje nobenega upliva in znajo pravo ceniti, ako jih kak nemšk gospodič ob času volitev prijazno pozdravlja ter se jim odkriva, nemšk gospod, ki sicer priproste volilce tretjega razreda imenuje: dummes ungelektes Volk! Ali letos je bila švabska agitacija tudi v tem razredu silna, tem silnejši je pa njih padec pri volitvi; kajti dobili so celo 11 glasov menj nego-li vlni, a mi smo zmagali z večino 103 glasov. Ta razred je naš, in ostal bode naš, naj pride na Dunaj vlada, kakršna koli hoče. Drugače je pa z II. volilnim razredom. O tem drugič.

Z Dunaja 9. apr. [Izv. dop.] Čeravno grmi nemško ustavoverna jeza v budgetnej debati in na debelo pada ustavoverne stranke nevolja na ministerstvo Taaffijevo, vendar nij čisto nič čutiti, da bi bila zdaj kaka nevarnost za ministerstvo, katero temveč trdno stoji. — Zmage angleških liberalcev so v tem oziru tudi nam ravno prav prišle. Če celo Angleži z avstrijskimi Slovani računajo, tudi Avstrija, ako ne bče sama svoj razpad pripravljati, ne more vrniti se k prejšnjemu ustavovernemu tlačenju Slovanov. — Minister Stremayr je spet na putiki tako močno bolan, da bode baje moral iti v Krapino zdraviti se.

Iz Metlike 6. aprila. [Izv. dop.] Nedavno se je tukaj vršila volitev odbora za oskrbnitvo meščanskega premoženja; bilo je pred in mej volitvijo vse dobro, redno in mirno; ali potem, ko je bil proglašen vspeh glasovanja in so bili imenovani izvoljeni možje, pride slučaj, katerega se v analih vse naše zgodovine najti ne bi moglo.

No, ko to začuje naš več od davno kot jako strasten poznani in prezvani gospod župan Hess in uvidi, da njegovi „ljubčki“ izvoljeni nijso, dvigne se in nemogoč svoje stranske strasti ukrotiti, zavpije nad pričujočimi volici, ki so bili sami meščani, posestniki in poštenjaki „bedaki ste, ki ste tako neumno volili, sram vas naj bode, pfui! pfui!“ mej odlazkom to ponavlja in na ulici nadaljuje. Ostrmeli so na to volilci in izvoljeni, neznajoč, katerih se tiče; na to dvigne se vik in kvik, pa vendar so se bili v kratkem času pametni in poštene volilci umirili, in starosti g. župana zaprinesli za zdaj. Tako, vidite bralci, ravna g. župan z meščani, taisti vrli mož g. Hess, katerega nemškutarske novine z dopisi slovó in hvalé.

Takó ravna ta mož z meščani, kateri so ga pred 3 tedni v preudanosti in zaupnosti za župana izvolili. Lahko bi ga meščani zaradi razžaljenja časti tožili, a ne bčejo svojega vnovič izvoljenega župana po komisijah poganjati, kjer takó v enakej zadevi nekega okapanja sedaj ima. Vendar jednoglasno mu zakličem, da naj bode rajši gosp. župana Hessa sram, da on na tak način svojo hvaležnost meščanom za njih zaupnost izraža, in to naj mu bode kazen, da svet sezna, kako se on v domačiji vede. Doslej so se samo njegovi pravični in dobrodelni akti proglašali, odslej pa bodo tudi njegovi drugi akti in njegova neomikanost na občeno znanje dani, če ne bode nehal rogoviliti.

Domače stvari.

— (Koncert v čitalniški restavraciji) tukajšnje in sicer zadnji, napravi

znana in priljubljena godba Majerjeva denes zvečer. Prijatelji muziki in vsi, ki se hoté jeden večer dobro zabavati, so tedaj povabljeni.

— (Organ Kaltenegger-Pirker-Dežmanov) je ves iz sebe zarad zmage svojih c. kr. kancelistov in privandranih penzionistov, ki so spet letos šli na volišče majorizirat ljubljanske meščane in davkoplačevalce. Zato piše v svojem članku od 9. aprila največje neumnosti. Mej družimi tudi to, da je celó mej gorenjskimi kmeti zarad te zmage veliko veselje zavladalo! Mej gorenjskimi kmeti!

— (Narodna čitalnica ljubljanska) razpošilja imenik svoj udom. Iz njega posnemljemo, da ima ljubljanska čitalnica 2 častna društvenika, 281 ljubljanskih in 9 vnanjih, skupaj 292 udov. Dohodkov je imela l. 1879 v gotovini 4455 gl. 66 kr., v obligacijah 5095 gl. 88 kr. ostalo je tedaj še imetka v gotovini 211 gold. 19 kr. in obligacije. Leta 1879 je napravila čitalnica 9 „besed“.

— (Požar v gozdu.) Dne 29. p. m. se je po nepredvidnosti nekega mizarskega mojstra v Ratečah vnel gozd Zabruše poleg Rateč, ki je vpepelil tri hektare gozda, lastino posetnika Martina Potočina iz Št. Petra. Ogenj so prebivalci iz bližnjih vasij le teškim trudom pogasili.

— (V tržaškej škofiji) sta investirana bila 1. mal. trav. g. Čebular Fr. za Občinsko in g. Novak Jože za Povirsko duhovnijo. — Prestavljen je g. Matičič Fr. iz Sežane za duh. pom. v Predloko. — Umrli je g. Bernard Zupančič, župnik v Grdem selu 22. sušca.

Razne vesti.

* (Nemška surovost.) Prior trapistov v Bosni, Franc, se je te dni peljal skozi Nemčijo, hoteč iti mej Zulu-kafre. Predno je prišel vlak dalje pomikati, obstopili so patra vojaki, mu stopali na noge, vlekli ga za lase in brado in suvali ga od vseh strani in tolkli po glavi. K sreči se je vlak vstavil v Viersenu in pater je mogel hiteti iz vagona, a dejal je pozneje, da je obhodil uže veliko sveta in videl veliko narodov, a take surovosti nij naletel nikjer, nego li na Pruskem. — Kaj bi bilo in kako bi hinavski Nemci kričali, ko bi se kaj jednacega zgodilo kje mej Slovani!

* (Hitri sod.) V Haromzeškem komitatu je razglašen do dne 1. junija t. l. hitri sod za vse požigalce. V vasi Zala v istem komitatu je dvajsetletna dekle Suzana Orosz dné 30. m. m. zažgala iz ljubosumnosti kočó svojega ljubimca Mozesa Sante. Ljudje so takoj sumili, da je ona požigalka, zato so jo prijeli, a ona je dejanje takoj priznala. Rekla je, da se jej ljubimec nij samo izneveril, ampak je grdo ravnal z njo tudi javno v pričó mnogo tujih ljudij. Iz maščevanja je zažgala potem njegovo kočó, ki je do tal zgorela. Obsojena je na vešala, katera razsodba se bode te dni zvršila.

Umrli so v Ljubljani:

8. aprila: Ivana Volč, fabriška delavka, 22 l., na dunajske cesti št. 7, za jetiko.

10. aprila: Lenka Kos, poštnega kondukterja vdova, 74 l. 10 mes., na sv. Petra cesti št. 22, za pljučno tuberkulozo.

V deželnej bolnici:

6. aprila: Jera Bernard, šivilja, 27 l. — Andrej Pavšek, zidar, 47 l., za jetiko.

7. aprila: Andrej Štepič, gostač, 72 l.

8. aprila: Anton Knific, gostač, 53 l. — Janez Smerdu, gostač, 60 l., za mrzlico.

Bergmanovo

milo za pége,

s katerim se pége na lici odpravljajo **popolnem**, priporoča po 45 novč. komad lekarnar **J. Svoboda** na Preširnovem trgu. (136—2)

žavnem zboru ostal je brez uspeha, in Lasser je odgovoril po svojem, to je, kakor je hotel, a ne kakor ustava prepisuje in pravičnost veleva. Ministerski ukaz od 1872. l., ne zakon, v navpičnem nasprotju z državnimi osnovnimi zakoni zabranjuje nam pisati župne matice slovenski, tedaj vsled samosilne in krivične ministerske naredbe ne smemo se ustavnega zakona držati. Po takem še je zdaj pokojno ministerstvo več nego zakonito zakonodavno telo in jegovo veličanstvo! Zgodba govori.

Kako pa je v tej reči na Hrvaškem?

Našim južnim sosedom, bratom Hrvatom je od lanskega leta od zemeljske vlade zapovedano, ka morajo velečastna župništva vse matice pisati v hrvaščini, dosle namreč se je to godilo v latinščini, in vse dopise na vlado pošiljati v narodnem jeziku.

Mi Slovenci smo neposredni in tikoma sosedje Hrvatom, nam je narodni jezik v svečeniškem uredu tičočem se matic rabiti prepovedano, a Hrvatom zapovedano.

Kako bi se dala ta navzkrižna prikazen razumniku in pravičniku razozlati? Hrvatje imajo kakor mi istega vladarja Franca Jožefa, kateri je obečal pri več prilikah, ka hoče, naj bodo jednake pravice vsem jegovim narodom; mi Slovenci plačujemo dačo v razmeri tako obilno in točno kakor Hrvati; naši slovenski sinovi služijo državi kot vojniki gotovo v isti meri kakor sinovi hrvatskih majk. Ako ini svet mora razumeti hrvaščino, bode razumeval i slovenščino, ali morebiti nas kdo pita, je li razumemo listino v kakem tujem jeziku napisano? Za razumljivost je nam samim skrbeti takisto neslovanskim narodom. — Uživa li Hrvat, naš sosed in sorodnik, naravno pravico, da si dotične matice piše v hrvaščini, takisto Nemec, Magjar . . . , je li Slovenec zavržek v področji avstrijskega dvoorla? Ker mu se krati pravo prirojeno, zakonom zagotovljeno in potrjeno posvečenost rokoj vladarjevo, krati ono, kar drugi sodržavljanji razkošno rabé.

Ozirajoč se na navedene prigodke drzne se podpisani staviti pitanje na visoko c. k. popečiteljstvo za bogočastje in nauk:

„Je li Vaša Prevzvišenost kot c. k. popečitelj v ustavnej državi avstrijske, prisegši na vso ustavo, voljna, v sporazumu z visokim c. k. ministerstvom za notranje poslove, mahoma odstraniti rečeni minister-ski krivični ukaz Lasserjev, kateri se križa z državnih osnovnih zakonov

§. 19., in temu paragrafu primerno odrediti, da se sme pri župniških uredih na Slovenskem tudi v maticah rabiti slovenščina v istej meri, kakor hrvaščina na Hrvaškem?

Božidar Ralč.

Iz državnega zbora.

Govornike svoje stranke, t. j. „liberalne“ in „fortšritlerske“, hvalijo čez mero dunajski listi. Močno pa se hudujejo nad Hausnerjem, ki je osmelil se Plenerjevo finančno poslopje podrezati, da se je sesulo, a „D. Ztg.“ posebno ne more pozabiti Gregru, ki je dejal, „da so denašnji Nemci na Češkem potomci iz vseh vetrov priklatenih potepuhov“. Ume se, da bodo pohvaljeni tudi centralistiški govorniki Neuwirth in Russ, ki sta v budgetnej debati od centralistiške strani poprijela besedo zadnji petek. Neuwirth je v sarkazmu hotel posnemati Hausnerja, a se mu nij posrečilo. Niemu se najbolj čudno zdi, da je prišel grof Taaffe pred velikonočnimi prazniki k seji avtonomistiškega eksekutivnega komiteta. Potem pa se je lotil finančnega ministra in večine državnega zbora, da oba nēmata nobenega finančnega programa. Koncem svojega govora je še dejal, da je grof Taaffe zjedinił ustavoverno stranko. Nijmo še z lepa čitali tako praznega govora, kakor je Neuwirthov.

Za njim je govoril od avtonomistov poslanec Jeržabek. On opravičuje vlado, ako nij rešila v prestolnem govoru dane besede. Kajti pogled na državni zbor, popolen prvokrat v 16 letih, dajal jej je pogum. A visokost budgeta se razjasnjuje iz dolgov prejšnjih let. Zidalo se je na Dunaji palače, ki so požirale milijone. A tudi nobena druga država v zadnjih letih nij toliko zidala, kakor je zidala Avstrija. Govornik je potem omenjal ustavovernega straha pred avtonomijo. Druge dežele se ne bojé avtonomije, a strah pred njo se kaže posebno na Češkem, zato ker Nemcev nij volja, da bi podali roko Slovanom. Nemci bi najraje videli, da bi se z dekreti povsod uvel nemški jezik.

Poslanec Russ je govoril zoper budget in posegel nazaj do leta 1864, naštevajoč vse zasluge ustavovernih ministerstev, ki so mej tem časom držali krmilo v roci. A Taaffe da nasprotuje ustavovernej stranki; on je najprej uplival na volitve, in nij pustil, da bi pri volitvah kandidali tudi namestniki, — a državne

poslance dela za deželne namestnike. (S tem je on, to se ve da, mislil g. Winklerja.) Nadalje je trdil g. Russ, da je Taaffe, ko je vstopil v ministerstvo, deloval zoper svoje tovariše in da je dajal Čehom koncesije, da bi prišli v državni zbor, kar bi bili tudi brez njih in brez kompromisov storili. Tej trditvi se je takoj nasprotovalo. Ves njegov govor je bila dolga polemika zoper desnico.

Zadnji govornik v tej seji je bil Poljak Krzczunowic; v svojem govoru potezal se je on večinom za Gališko. Od Galicije se je po deljenji Poljske zahtevalo domoljubja, a vladalo se jo je tako, kakor bi jo imela Avstrija samo v najemu. Prišli so tja tuji uradniki, in trpelo se je, da so v družbenem življenji ščuvali in hujskali.

Seja se je potem sklenila, a budgetna debata se denes, soboto, nadaljuje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. aprila.

Neki dopisnik angleškega „Standarda“ je imel z grofom **Taaffejem** na Dunaji razgovor. Taaffe mu je rekel, da izprevidi težave svojega stanja, da pa upa svoj nalog zvršiti, ker je (ustavoverna) opozicija slaba. „S časom upam večjo večino dobiti, dejal je, ki bode iz resnično konservativnega centra sestavljena.“ Kot svoj največji vspeh Taaffe zaznamlja vstop Čehov v državni zbor, ker opozicija zunaj državnega zbora je revolucija. On je preiskal, katere želje Čehov more izpolniti, katere ne.

„Wiener Zeitung“ objavlja **cesarjevo** ročno pismo s katerim se odstavlja baron Hoffmann, a skupnim finančnim ministrom imenuje dozdani predsednik ogerskega sabora, Szlavy.

Oficijozno se potrjuje, da je odstopil dozdani avstrijski skupni **finančni minister** baron Hoffmann zato, da se je prostor naredil jednemu Magjaru v skupnem ministerstvu. Nemci in Magjari! Čudno, da samo avstrijski Slovani, da si imajo dosti zmožnih mož mej soboj, morajo zmirom gledati le od daleč.

Hrvatske uradne „Narodne Novine“ uže za to goró, da bi se mlajša generacija hrvatska magjarski učila! Je li to prvi poskušaj novega bana Pejačevića?

Vnanje države.

Poroča se, da Rusija utrjuje mesto **Batum**, ter se popravlja tudi trdnjavnice okolo Batuma. Velika orožnica se bode napravila dve milji za mestom na nekem hribu. Berlinski kongres je pa določil, da mora biti Batum odprto mesto.

Rusija bode poslala v kitajska morja pet velikih vojnih ladij, ki bodo varovale ruske interese. Tako se poroča iz Peterburga.

moglo reči: spectabilis spectabili assidet, ampak vsak naji bi se vsedel posebe in na svoje opredeljeno mesto v porotniškeji dvorani.

K sreči nas brani objektivno postopanje takih javnih parad, in boljše ter ugodnejše je, če beremo pod rubriko „domače stvari“ stereotipno frazo: „Včerajšnji „Slovenski Narod“ je bil zopet konfisciran“ itd., nego da stoji zapisano ravno tam: „pisatelj in urednik sta obtožena zarad tega in tega hudodelstva po tem in tem paragrafu“ etc.

V Zagrebu, ko je bila svoje dni navada, da so vsak drugi dan konfisciranju podvrževali „Agramer Presse“ in pozneje „Kroatische Post“, je bilo prišlo v navado, da je uredništvo konfiskacijo naznanilo tako-le: „Gestern sind wir abermals gebledschneidert worden“.

Spectabilisu namreč, kateri je imel s konfiskacijo opravka, je bilo ime Bledschneider, in od tod je nastala beseda „Bledschneideri“ kot terminus technicus za konfisciranje.

Nemci še itak nemajo svoje besede za

konfisciranje, in tako so jo dobili iz Hrvatske čisto novo, katere pa ne rabijo prepogosto v nemških listih, ampak rajše zasežejo tu pa tam kaj bolj nevarnega.

Ali, pustiva na stran taka nevarna pre-mišljevanja! Kaj sem uže hotel reči? Da! Edvard Samhaber je šel in je preložil vse najlepše Preširnové pesni na nemški jezik; to je hvalevredno in koristno za našo stvar, boste rekla, to vem, ali jaz nijsem porazumen, ker se sam ukvarjam s takim poslom, pa sem tudi uže preložil na nemški Preširnov motto:

„Sem dolgo upal in se bal,
Slovo sem upu strahu dal,
Sreč je prazno srečno nij,
Nazaj si up in strah želi.“

To sem preložil na nemški jezik, samo mero sem malo pokvaril, ker drugače nij šlo, pa sem tako-le mislil narediti:

„Ich nährte Furcht und Hoffnung lange,
Gab beiden meinen Scheideblick,
Das Herz ist leer und wünscht sich bange,
Die Hoffnung und die Furcht zurück.“

Zdaj pa pogledite v knjigo, gospa, kako je Samhaber to preložil.

Jaz še dotične knjige nijsem imel v rokah; pa ne vém, da li sem jaz bolje zadel ali Samhaber; če sem se jaz boljše izrazil, nego li on, potem še bode kaj iz mene, če ne, pa ne, — tedaj ostanem kar sem bil doslé, vaš stari rogovilež pod črto.

Če mi pa glavno vodstvo uredništva v odsočnosti urednika ne bi hotelo dati mesta pod črto za moje exspectoracije, se precej spravim mej inserate, kjer so nekedaj debatirali Jamnik, Drobníč in drugi, in tam dobodem gotovo prostora dovolj, ter ako bodem primoran kaj takega storiti, bode sicer šla moja akcija „narodne tiskarne“ na semenj, ali vojske zaradi cerkvenega petja še ne bode tako brzo konec — o tem vas zagotavlja

vaš rabijatni

Spectabilis.